ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Α Π Ο Φ Α Σ Η
230/2025

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 4.11.2025 και ώρα 11:00 προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο, προεδρεύοντα, σε αναπλήρωση της Προέδρου του ΕΣΡ Ευτέρπης Κουτζαμάνη-Δρίλια, η οποία είχε κώλυμα, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευτύχιο Παλλήκαρη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και Ιωάννη Μιχελάκη. Απόν το μέλος Σπυρίδωνας Χρυσοφώτης, ο οποίος είχε κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η εξέταση της με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 3618/1.7.2025 αίτησης της εταιρείας με την επωνυμία K-ROSE ΕΕ, φορέως του ηλεκτρονικού καναλιού «Toquel», που λειτουργεί στην επιγραμμική πλατφόρμα του YouTube, και συγκεκριμένα στο https://www.youtube.com/@Toquel, με την οποία ζητεί την εγγραφή της στο Μητρώο Νέων Οπτικοακουστικών Υπηρεσιών που τηρείται από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Για τον έλεγχο της υπόθεσης σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 225/1.10.2025, με βάση την με αριθμό πρωτοκόλλου 670/28.4.2025 εισήγηση της Επιτροπής Ελέγχου Διαδικτύου του ΕΣΡ, ο οποίος ανατέθηκε στον Ειδικό Επιστήμονα - Ηλεκτρονικό Μηχανικό Κωνσταντίνο Αποστολά, που υπέβαλε την με αριθμό πρωτοκόλλου 1483/ΕΣ/8.10.2025 εισήγησή του.

Για την συζήτηση της υποθέσεως ορίστηκε ο αναφερόμενος στην αρχή χρόνος χωρίς να κληθεί ο αιτών, διότι κρίθηκε ότι δεν υπήρχε ζήτημα προς διευκρίνιση σε σχέση με την ελεγχόμενη αίτηση εγγραφής της στο Μητρώο Νέων Οπτικοακουστικών Υπηρεσιών.

Αμέσως μετά, η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως. Παρέστησαν τα αυτά ως άνω μέλη της και η αυτή ως άνω γραμματέας. Παρέστη επίσης και ο ανωτέρω εισηγητής, ο οποίος ανέπτυξε το ζήτημα προφορικώς και αποχώρησε. Η Ολομέλεια, αφού μελέτησε το σύνολο των στοιχείων του φακέλου:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Ι. Νομικό Μέρος

1. Κατά το άρθρο 15 παρ. 2 εδάφια α' έως γ' του Συντάγματος: «*Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι ανεξάρτητη αρχή, όπως νόμος ορίζει. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους, που λαμβάνει και τη μορφή του καθεστώτος της προηγούμενης άδειας, έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας».*
2. Κατά το άρθρο 2 παρ. 1 της Οδηγίας 2010/13/ΕΕ*: «Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε όλες οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων οι οποίες μεταδίδονται από παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία του, να τηρούν τους κανόνες δικαίου που ισχύουν σε αυτό το κράτος μέλος για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων που απευθύνονται στο κοινό.*».
3. Κατά το άρθρο 37 του Ν. 4779/2021 «1. *Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα πάροχοι υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας, γραμμικών ή μη γραμμικών, συνδρομητικών ή ελεύθερης λήψης, εγγράφονται στο Μητρώο Επιχειρήσεων που τηρείται στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Ρ.. Το Ε.Σ.Ρ. προσδιορίζει, με απόφασή του, τα στοιχεία που, ανά κατηγορία, υποβάλλουν οι πάροχοι για την εγγραφή τους, και τα οποία*

περιλαμβάνουν, κατ' ελάχιστο, την επωνυμία του παρόχου, την έδρα του, τα στοιχεία των νομίμων εκπροσώπων του, πλήρη στοιχεία επικοινωνίας και πληροφορίες για το καθεστώς ιδιοκτησίας του παρόχου, καθώς και τον εγκεκριμένο ή σχεδιαζόμενο προγραμματισμό μεταδόσεων ή κατάλογο προγραμμάτων που θα περιλαμβάνει την κατηγορία προγραμμάτων. Αν ο σχεδιαζόμενος προγραμματισμός μεταδόσεων ή κατάλογος προγραμμάτων δεν έχει εγκριθεί από αρμόδια αρχή, η έγκρισή του από το Ε.Σ.Ρ. αποτελεί προϋπόθεση για την εγγραφή του παρόχου στο οικείο μητρώο».

4. Κατά το άρθρο 1 της Απόφασης ΕΣΡ 1/2022: «1. *Στο Μητρώο εγγράφονται οι πάροχοι, γραμμικών ή μη, υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας κατά την έννοια του στοιχ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4779/2021. 2. Η εγγραφή στο Μητρώο αποτελεί προϋπόθεση για τη νόμιμη παροχή οπτικοακουστικών υπηρεσιών από τον πάροχο υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας. 3. 3. Ο πάροχος υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας οφείλει να δηλώσει στο ΕΣΡ τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων που παρέχει και βρίσκονται υπό τη δικαιοδοσία της Ελλάδας*». Εξάλλου, κατά το άρθρο 3 της Απόφασης ΕΣΡ 1/2022: «*Η παραγωγή και μεταφόρτωση οπτικοακουστικού περιεχομένου που εμπίπτει στην έννοια του στοιχείου δ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4779/2021, ήτοι βίντεο παραγόμενο από χρήστη σε πλατφόρμες διαμοιρασμού βίντεο ή κοινωνικά δίκτυα, δεν συνιστά υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων. 2. Κατ' εξαίρεση, η παραγωγή και μεταφόρτωση τέτοιου περιεχομένου συνιστά υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων, εφόσον η δραστηριότητα αυτή γίνεται κατ' επάγγελμα. Ενδεικτικά στοιχεία για το ότι μια τέτοια δραστηριότητα είναι υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων αποτελούν: α) Η τακτικότητα των μεταφορτώσεων σε μία ή περισσότερες πλατφόρμες ή κοινωνικά δίκτυα, β) Η εγγραφή του παρόχου σε βάσεις δεδομένων και άλλα διαδικτυακά εργαλεία που παρέχουν στατιστικά και άλλα στοιχεία για την θέαση του περιεχομένου του, γ) Η διαφήμιση του οπτικοακουστικού περιεχομένου, δ) Η χρήση εργαλείων που παρέχει η πλατφόρμα διαμοιρασμού βίντεο ή ο πάροχος υπηρεσιών μέσων κοινωνικής δικτύωσης στον χρήστη για την ταξινόμηση των βίντεο που μεταφορτώνει, ε) η ύπαρξη εμπορικών ανακοινώσεων στα αναρτώμενα από τον πάροχο βίντεο, στ) η κατάρτιση συμβάσεων με τον πάροχο των υπηρεσιών πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή τον πάροχο υπηρεσιών μέσων κοινωνικής δικτύωσης για την κατανομή των διαφημιστικών εσόδων*». Επίσης, κατά το άρθρο 4 της Απόφασης ΕΣΡ 1/2022: «*1. Οι πάροχοι υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας, γραμμικών και μη, υποβάλλουν στο ΕΣΡ για την εγγραφή τους στο οικείο Μητρώο αίτηση εγγραφής συνοδευόμενη από τα στοιχεία που αναφέρονται στο Παράρτημα Α' της παρούσας. 2. Η αίτηση περιλαμβάνει τα αναγκαία για τη διαπίστωση της δικαιοδοσίας*

του ΕΣΡ στοιχεία, καθώς και στοιχεία που αφορούν στον πάροχο της υπηρεσίας, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, και κατά περίπτωση στους εταίρους ή μετόχους, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή το διαχειριστή και τους νομίμους εκπροσώπους ή/και αντικλήτους… 5. Η αίτηση εγγραφής υπέχει θέση υπευθύνου δηλώσεως σε σχέση με την ακρίβεια όσων αναφέρονται σε αυτή και των συνυποβαλλομένων εγγράφων». Τέλος, κατά το άρθρο 5 της Απόφασης ΕΣΡ 1/2022: «*1. Η προηγούμενη έγκριση υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων από το ΕΣΡ αποτελεί προϋπόθεση για τη νόμιμη παροχή της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 37 του ν. 4779/2021… 3. Για την έγκριση από το ΕΣΡ υπηρεσίας μέσων επικοινωνίας, υποβάλλεται αίτηση συνοδευόμενη από τα οριζόμενα στα Παραρτήματα Β' και Γ' της παρούσας στοιχεία. Εφόσον πρόκειται για νέο πάροχο, συνυποβάλλονται και τα στοιχεία του Παραρτήματος Α'. 4.. Το ΕΣΡ εξετάζει την αίτηση και τα υποβαλλόμενα στοιχεία και αποφαίνεται, θετικά ή αρνητικά, εντός δύο μηνών από την υποβολή της αιτήσεως. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, η υπηρεσία εγκρίνεται και ο πάροχος της υπηρεσίας εγγράφεται στο οικείο μητρώο*».

5. Από την αιτιολογική σκέψη 3 του προοιμίου της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1808, προκύπτει ότι και οπτικοακουστικό περιεχόμενο που παρέχεται μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών χαρακτηριζόμενων από την έλλειψη συντακτικής ευθύνης επί του αναρτώμενου σε αυτές υλικού μπορεί να υπάγεται στην έννοια της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων και να ελέγχεται επομένως ως τέτοιο. Ομοίως, από την αιτιολογική σκέψη 9 του προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1083 (European Media Freedom Act) προκύπτει ότι ο ορισμός της υπηρεσίας μέσων ενημέρωσης πρέπει να καλύπτει και περιεχόμενο που αναρτάται σε επιγραμμικές πλατφόρμες από πρόσωπα που ενεργούν ως επαγγελματίες και λαμβάνουν για τις υπηρεσίες τους αντάλλαγμα οικονομικής και άλλης φύσεως.

6. Όπως επιβεβαιώθηκε εξάλλου και προσφάτως στην ΔΕΕ C-555/23 (ΜΑΚΕΛΕΙΟ ΕΠΕ) και C-556/23 (ZOUGLA GR ΑΕ) απόφαση, τόσο η μετάδοση προγραμμάτων μέσω ραδιοσυχνοτήτων όσο και η μετάδοση προγραμμάτων μέσω του Διαδικτύου μπορούν να εμπίπτουν στην έννοια των «υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων» (σκ. 41 της απόφασης).

Από τον συνδυασμό και την λογική ερμηνεία των διατάξεων αυτών προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Η Ελλάδα, ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποχρεούται να ελέγχει κατά πόσον οι πάροχοι οπτικοακουστικών υπηρεσιών που υπόκεινται στη δικαιοδοσία της τηρούν (και) το σχετικό ενωσιακό δίκαιο.

2. Αρμόδιο όργανο για την διενέργεια του ελέγχου αυτού επί των μεταδιδομένων προγραμμάτων είναι το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, το οποίο είναι συνταγματικώς κατοχυρωμένη Αρχή με αντικείμενο την εποπτεία της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου. Ως τηλεόραση δε πρέπει να νοηθεί κάθε υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων ανεξαρτήτως του τρόπου και του μέσου μετάδοσής της. Τούτο δε διότι η συγκεκριμένη αγορά, η οποία έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές τα τελευταία χρόνια λόγω της τεχνολογικής σύγκλισης των τηλεοπτικών υπηρεσιών με το διαδίκτυο.

3. Προκειμένου να χαρακτηρισθεί ένα πρόσωπο ως πάροχος υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας, θα πρέπει να προσφέρει υπό την συντακτική του ευθύνη οπτικοακουστικού τύπου υπηρεσίες με σκοπό την ενημέρωση, την ψυχαγωγία ή την εκπαίδευση του κοινού. Η παροχή των υπηρεσιών αυτών θα πρέπει εξάλλου να γίνεται έναντι αμοιβής και άλλου αναλόγου ανταλλάγματος με τρόπο οργανωμένο και συστηματικό, που να προσομοιάζει με την παροχή οπτικοακουστικού περιεχομένου από τους κλασσικούς παρόχους και να ενεργεί ανταγωνιστικά ως προς αυτούς και το περιεχόμενο που προσφέρουν στο κοινό.

4. Οι πάροχοι οπτικοακουστικών υπηρεσιών που υπόκεινται στην δικαιοδοσία του Ελληνικού Κράτους, προκειμένου να παράσχουν μια σχετική υπηρεσία, οφείλουν να ζητήσουν την έγκρισή της από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, το οποίο υποχρεούται να διενεργεί ουσιαστικό (ποιοτικό) έλεγχο, εφόσον η εν λόγω υπηρεσία δεν έχει ήδη εγκριθεί σε άλλο κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τούτο δε διότι σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία (άρθρο 3 της Οδηγία 2010/13/ΕΕ) οι εγκεκριμένες, από αρμόδια ευρωπαϊκή Αρχή, υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων θεωρείται ότι πληρούν τους όρους της οδηγίας και γι' αυτό μεταδίδονται, κατ' αρχήν, ελεύθερα στα άλλα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, και η εποπτεία της Αρχής στις υπηρεσίες αυτές πρέπει να είναι διαρκής. Εις εκπλήρωση δε του σκοπού αυτού, σε περίπτωση συνδρομητικών υπηρεσιών, η δυνατότητα πρόσβασης της Αρχής στο εκάστοτε μεταδιδόμενο, από τον πάροχο της υπηρεσίας, περιεχόμενο είναι αυτονόητη προϋπόθεση της δυνατότητας ασκήσεως από αυτή (την Αρχή) του οικείου ελέγχου.

5. Η έγκριση του σχεδιαζόμενου προγραμματισμού ή καταλόγου, οφείλει να προηγηθεί της εγγραφής του παρόχου της υπηρεσίας στα Μητρώα του ΕΣΡ.

ΙΙ. Πραγματικό Μέρος

Από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου, προέκυψαν τα ακόλουθα:

Η αιτούσα αποτελεί πάροχο υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας, καθώς:

- Βρίσκονται εγγεγραμμένα στο κανάλι «Toquel» περί τα 543.000 άτομα.
- Έχουν αναρτηθεί στο κανάλι δεκάδες αρχεία οπτικοακουστικού περιεχομένου, που έχουν συγκεντρώσει συνολικώς περί τις 440.000.000 προβολές.
- Ο φορέας του ηλεκτρονικού καναλιού έχει την πλήρη συντακτική ευθύνη για την οργάνωση και τη χρονολογική παρουσίαση του υλικού αυτού στην χρησιμοποιούμενη επιγραμμική πλατφόρμα. Ειδικότερα, επιλέγει τον χρόνο ανάρτησης του οπτικοακουστικού περιεχομένου στο ηλεκτρονικό του κανάλι, την χρονική περίοδο για την οποία θα παραμείνει το υλικό αυτό προσβάσιμο στο κοινό, τον τρόπο παρουσιάσεως και επιλογής των βίντεο καθώς επίσης και το σύστημα αναζήτησης τους. Είναι επομένως συντακτικά υπεύθυνος για την επιλογή και ενημέρωση του περιεχομένου του ηλεκτρονικού καναλιού.
- Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην αίτηση, το αναρτημένο υλικό αποσκοπεί στη ψυχαγωγία του κοινού.
- Πριν από την προβολή των βίντεο προβάλλονται οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών, για τις οποίες αμείβεται ο φορέας του καναλιού από την ηλεκτρονική πλατφόρμα (https://support.google.com/youtube/answer/72857?hl=en).

Παρέχονται επομένως μέσω του εν θέματι ηλεκτρονικού καναλιού οπτικοακουστικού τύπου υπηρεσίες με τρόπο οργανωμένο και συστηματικό, που προσομοιάζει με την παροχή οπτικοακουστικού περιεχομένου από τους παραδοσιακούς παρόχους και ενεργεί ανταγωνιστικά ως προς αυτούς και το περιεχόμενο που παρέχουν στο κοινό.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της υποβληθείσης αιτήσεως, οι προς έγκριση οπτικοακουστικές υπηρεσίες θα παρέχονται μη γραμμικώς. Η μετάδοση του προγράμματος θα είναι ελεύθερη. Το προβαλλόμενο πρόγραμμα θα περιλαμβάνει ψυχαγωγικό περιεχόμενο.

Η αίτηση συνοδεύεται μεταξύ άλλων από ενδεικτική περιγραφή του προς έγκριση περιεχομένου και από υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου της αιτούσας,

Κλαούντιο Δέσπο του Θεμιστοκλή, με την οποία βεβαιώνεται ότι θα τηρούνται οι υποχρεώσεις της οπτικοακουστικής νομοθεσίας, όπως ιδίως προκύπτουν από τον Ν. 4779/2021 και την υποχρέωση της προστασίας της ανθρώπινης αξίας, με την επιφύλαξη ωστόσο των όσων επρόκειτο να κριθούν στα εκκρεμούντα κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης προδικαστικά ερωτήματα που είχαν τεθεί από το Συμβούλιο Επικρατείας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αποφάσεις ΣτΕ 1349/2023 και ΣτΕ 1350/2023). Αυτονοήτως ωστόσο, κάθε πάροχος υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας ελέγχεται για την τήρηση των επιταγών της κείμενης νομοθεσίας, όπως εκάστοτε ισχύει και όπως αυτή ερμηνεύεται από την εθνική και την ενωσιακή νομολογία. Δεν κωλύει επομένως η ως άνω «επιφύλαξη» την αποδοχή της αίτησης για την εγγραφή του εν λόγω φορέως στο Μητρώο Νέων Οπτικοακουστικών Υπηρεσιών του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης.

ΙΙΙ. Υπαγωγή

Η εν λόγω αίτηση πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν. Θα πρέπει επομένως να γίνει δεκτή, να εγκριθεί η μετάδοση της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων «Toquel» και να εγγραφεί η αιτούσα στο Μητρώο Νέων Οπτικοακουστικών Υπηρεσιών που τηρείται από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

1. Δέχεται, ομοφώνως, την με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 3618/1.7.2025 αίτηση της εταιρείας με την επωνυμία K-ROSE ΕΕ.
2. Εγκρίνει τη μετάδοση από την αιτούσα της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων «Toquel», κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο σκεπτικό.
3. Αποφασίζει την εγγραφή της αιτούσας στο Μητρώο Νέων Οπτικοακουστικών Υπηρεσιών που τηρείται από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 4η Νοεμβρίου 2025 και δημοσιεύτηκε την 26η Μαΐου 2026.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΣΡ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ